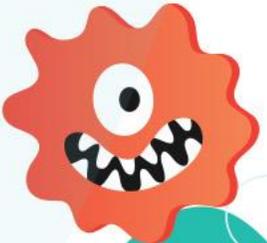

Program polityki zdrowotnej dotyczący profilaktyki zakażeń meningokokowych
w Małopolsce na lata 2020-2027, w 2021 roku

Bezpieczni bo zaszczepieni

PROFILAKTYKA ZAKAŻEŃ MENINGOKOKOWYCH

Bezpieczni bo zaszczepieni

Dr hab. n. med. Hanna Czajka, prof. nadzw. Uniwersytetu Rzeszowskiego, pediatra, specjalistka chorób zakaźnych

- Koordynator merytoryczny i autor Programu polityki zdrowotnej dot. profilaktyki zakażeń meningokokowych w Małopolsce,
- Kierownik Poradni Chorób Zakaźnych i Centrum Szczepień w Wojewódzkim Specjalistycznym Szpitalu Dziecięcym im. św. Ludwika w Krakowie,
- Profesor w Katedrze Pediatrii Instytutu Nauk Medycznych Kolegium Nauk Medycznych Uniwersytetu Rzeszowskiego,
- Współzałożycielka Polskiego Towarzystwa Wakcynologii oraz członkini Zarządu,
- Członkini Komisji Rewizyjnej ZG Polskiego Towarzystwa Pediatrycznego,
- Autorka i współautorka szeregu artykułów naukowych z zakresu szczepień ochronnych publikowanych w renomowanych periodykach medycznych w kraju i za granicą oraz poradników i kompendiów dla lekarzy, pielęgniarek realizujących profilaktykę chorób zakaźnych.

Bezpieczni bo zaszczepieni

Źródło: Photogenica

**MENINGOKOKI SĄ BAKTERIAMI, KTÓRE WYWOŁUJĄ INWAZYJNĄ
CHOROBY MENINGOKOKOWĄ (ICHM)**

DO CZEGO MOŻE PROWADZIĆ ZAKAŻENIE MENINGOKOKOWE?

Najczęściej...

Meningokoki są przyczyną zapalenia opon mózgowo-rdzeniowych (ZOMR) lub sepsy (posocznicy), które są wspólnie określane mianem inwazyjnej choroby meningokokowej (ICHM).

Rzadziej...

mogą wywołać zapalenie gardła, płuc, ucha środkowego, osierdzia, wsierdzia lub stawów.

Bezpieczni bo zaszczepieni

Jak przenosi się bakteria?

Drogą kropelkową m.in. poprzez:

kaszel lub kichanie

Bezpośredni kontakt

picie z jednej butelki, kubka itp.

używanie wspólnych naczyń i sztućców

oblizywanie smoczka

pocałunek w usta

Bezpieczni bo zaszczepieni

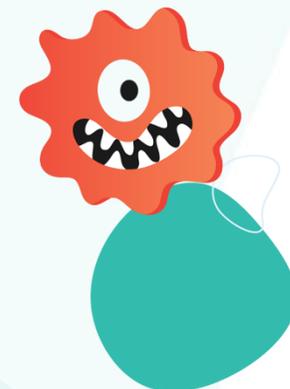
Źródło: Photogenica

Lekarz informuje:

- **Przebieg zakażenia jest bardzo gwałtowny i śmiertelnie groźny.**
- **W pierwszej dobie życia, pomimo właściwego leczenia, może dojść do utraty pacjenta.**
- **Zachorować może KAŻDY - niezależnie od płci czy wieku.**
- **Najczęściej chorują dzieci w pierwszym roku życia. Wiele przypadków IChM występuje również u dzieci w wieku do 5 lat oraz nastolatków i młodych dorosłych w wieku 16 – 21 lat.**

Więcej informacji na

www.profilaktykawmalopolsce.pl

Bezpieczni bo zaszczepieni

Czynniki sprzyjające zachorowaniu:

wiek

narażenie na dym tytoniowy

zanieczyszczenie
atmosferyczne powietrza

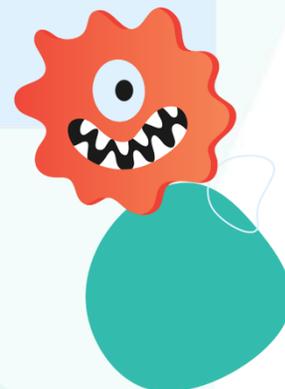
długie przebywanie
w zatłoczonych pomieszczeniach
i zamkniętych środowiskach
(np. żłobkach, przedszkolach)

infekcje wirusowe dróg oddechowych

„sezon infekcyjny” czyli
miesiące jesienno-zimowe

Bezpieczni bo zaszczepieni

Źródło: Photogenica

IChM wiąże się z wystąpieniem objawów, najczęściej nietypowych, przypominających przeziębienie lub grypę. Objawy mogą pojawić się w różnej kolejności lub wcale.

Najczęściej są to:

gorączka

dreszcze

znaczne
osłabienie

wymioty

ból
mięśni

uczucie
rozbicia

złe
samopoczucie

Jednym z typowych objawów, który nie musi się pojawić, jest wysypka wybroczynowa.

Bezpieczni bo zaszczepieni

Źródło: Freepik

Przebieg choroby:

0-8
godz.

wczesne objawy przypominające
grypę lub przeziębienie m.in.: gorączka,
ból głowy, ból gardła

9-15
godz.

mogą pojawić się m.in.: wysypka
wybroczynowa, ból lub sztywność
karku, nudności, wymioty, wypukłone
ciemniaczko u niemowląt, trudności
z oddychaniem, wczesne objawy
posocznicy (zimne dłonie i stopy)

16-24
godz.

światłowstręt, biegunka, zmieniony
kolor skóry, wysypka, splątanie,
delirium, możliwy zgon

Bezpieczni bo zaszczepieni

15% chorych na zakażenie wywołane meningokokami umiera.

U dalszych 20% po przebyciu choroby pozostają trwałe uszkodzenia takie jak: niedostyszenie, uszkodzenie mózgu, ataki epileptyczne lub utrata kończyn.

Wśród powikłań psychicznych wymieniane są np.: trudności w nauce, zaburzenia koncentracji, opóźniony rozwój intelektualny.

Źródło: Photogenica

Więcej informacji na

www.profilaktykawmalopolsce.pl

Bezpieczni bo zaszczepieni

Źródło: Freepik

43%

w 2020 r. pandemia i związane z nią restrykcje spowodowały potwierdzenie znacznie niższej liczby przypadków IChM w Polsce w ostatnim roku (w 2020 r. potwierdzono w KOROUN o 43% mniej zakażeń meningokokowych niż w 2018 r. i 41% mniej niż w 2019 r.),

99

w 2020 r. potwierdzono 99 przypadków IChM, w 2019 r. – 167 przypadków,

0–11

w 2020 r. najwyższą zapadalność odnotowano w grupie wiekowej 0–11 miesięcy (5,72/100 000) oraz 12–23 miesiące (2,58/100 000). W 2019 r., w tych samych grupach wiekowych, odnotowano zapadalność odpowiednio na poziomie – 10,8/100 000 u dzieci 0-11 miesięcy oraz 6,45/100 000 u dzieci w wieku 12 – 23 miesiące,

57%

w Polsce, w 2020 r. za 57% zakażeń meningokokowych wśród dzieci poniżej 1 r.ż. odpowiadały meningokoki typu B. Ta sama serogrupa w 2019 r. odpowiadała za 75,6% zakażeń w tej samej grupie wiekowej,

W

obserwowany jest wzrost odsetka zakażeń wywołanych przez meningokoki serogrupy W.

Bezpieczni bo zaszczepieni

Profilaktyka poekspozycyjna

Osoby z bliskiego otoczenia chorego otrzymują chemioprophylaktykę – antybiotyk. Profilaktyka poekspozycyjna IChM zalecana jest u wszystkich osób:

domownikom i osobom śpiącym w tym samym pomieszczeniu,

osobom pozostającym z chorym w bliskich relacjach (m.in. pocałunki),

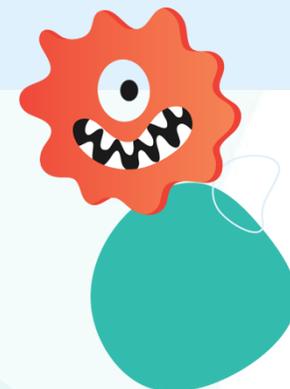
osobom mającym bezpośredni kontakt z wydzielinami z dróg oddechowych chorego, w tym osób prowadzących resuscytację, intubację i odsysanie.

Źródło: Freepik

Więcej informacji na

www.profilaktykawmalopolsce.pl

Bezpieczni bo zaszczepieni

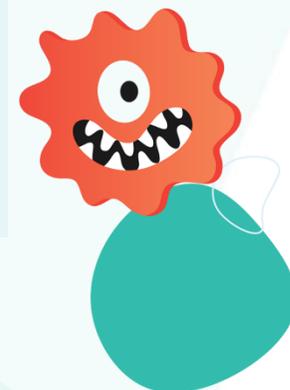
Jedyną formą profilaktyki Inwazyjnej Choroby Meningokokowej (IChM) są szczepienia ochronne

Lekarz informuje

Dzieci do 1. roku życia najlepiej zaszczepić przeciw meningokokom serogrupy B, ponieważ w tej grupie wiekowej wywołują najwięcej zakażeń. Następnie zaleca się doszczepienie przeciw meningokokom C.

Szczepionka jest bezpieczna. Należy do kategorii szczepionek „zabitych” i zawiera niewielki fragment bakterii. W Polsce dostępne są szczepionki przeciwko meningokokom grupy B, oraz A, C, W, Y. Ryzyko wystąpienia odczynów poszczepiennych jest niewielkie. Wśród reakcji, które mogą wystąpić po szczepieniu wymienia się zaczerwienienie, obrzęk, ból w miejscu wstrzyknięcia, rozdrażnienie, pogorszenie apetytu i stan podgorączkowy.

Bezpieczni bo zaszczepieni

Ponadto ...

Źródło: Photogenica

Zaleca się izolację chorych oraz stosowanie środków ochrony osobistej – m.in.: higienę rąk, unikanie potencjalnych czynników ryzyka, takich jak przebywanie w dużych skupiskach ludzkich.

Zgodnie z Programem Szczepień Ochronnych (PSO) na rok 2021, szczepienia przeciwko meningokokom znajdują się w wykazie szczepień zalecanych, niefinansowanych ze środków Ministra Zdrowia. Oznacza to, że rodzic/ opiekun, który chce zaszczepić dziecko, musi sam za nie zapłacić.

Szczepienia zalecane są osobom narażonym na przebywanie w dużych skupiskach, dlatego w pierwszej kolejności profilaktyka powinna być prowadzona w grupie niemowląt i dzieci, szczególnie chodzących do żłobka, przedszkola lub szkoły, wyjeżdżających na kolonie, obozy. Szczepieniami powinno zostać również objęte starsze rodzeństwo niemowląt i matych dzieci uczęszczających do przedszkoli lub szkół!

Pierwszą dawkę szczepionki można podać już po 2. miesiącu życia, jednak ze względu na różne schematy szczepień, można zacząć w późniejszym okresie, np. w wieku żłobkowym, przedszkolnym lub jeszcze później. W celu ustalenia odpowiedniego schematu zalecany jest kontakt z lekarzem rodzinnym.

Bezpieczni bo zaszczepieni

Źródła:

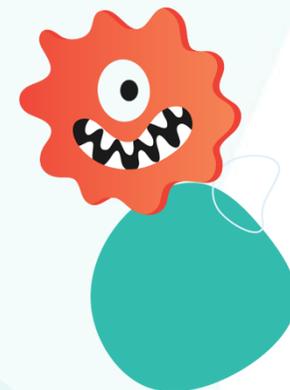
- Skoczyńska A., Gołębiowska A., Wróbel-Pawelczyk I., Kiedrowska M., Ronkiewicz P., Kuch A., Hryniewicz W. Inwazyjna choroba meningokowa (IChM) w Polsce w 2020 roku (dane KOROUN), 2021
- Inwazyjna Choroba Meningokokowa (IChM) w Polsce w 2019 roku, raport KOROUN, 2.06.2020 r., <http://koroun.nil.gov.pl/wp-content/uploads/2020/06/Inwazyjna-choroba-meningokokowa-IChM-w-Polsce-w-2019-roku.pdf> (dostęp 3.11.2021).
- Czajka H., *Program polityki zdrowotnej dot. profilaktyki zakażeń meningokokowych w Małopolsce na lata 2020 – 2027*, Kraków 2019
- Kuchar E., Szwejkowska M., Załęski A., *Profilaktyka poekspozycyjna chorób zakaźnych. Część 7: Inwazyjna choroba meningokokowa 2019* <https://www.mp.pl/szczepienia/praktyka/przypadki/218016,inwazyjna-choroba-meningokokowa> (dostęp 3.11.2021)
- Strona internetowa Powiatowej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej w Wołominie, <https://www.gov.pl/web/psse-wolomin/meningokoki> (dostęp 3.11.2021)
- Strona internetowa akcji „Wyprzedź meningokoki” <https://www.wyprzedzmeningokoki.pl/> (dostęp: 3.11.2021)

Bezpieczni bo zaszczepieni

Eksperci przestrzegają

Więcej informacji na

www.profilaktykawmalopolsce.pl

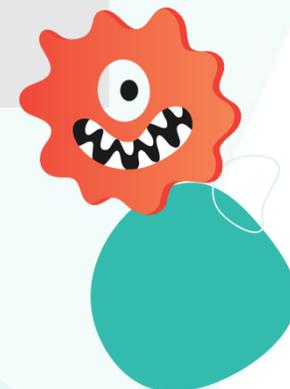
Bezpieczni bo zaszczepieni

Pamiętam sytuację sprzed kilku lat...

7-letni chłopiec z sepsą meningokokową, piorunujący przebieg, kilkanaście godzin od pierwszych objawów do śmierci. Po feriach świątecznych nie wrócił już do szkoły. Kilkuset jego szkolnych kolegów zgłosiło się do szczepienia natychmiast po tym wydarzeniu.

Ale nie powinno tak być. Nie bagatelizujemy meningokoków. Pomyślmy o szczepieniu wcześniej.

Lek. Lidia Stopyra, pediatra, specjalistka chorób zakaźnych, ordynator Oddziału Chorób Infekcyjnych i Pediatrii Szpitala im. Żeromskiego w Krakowie, lider opinii w programie polityki zdrowotnej dot. profilaktyki zakażeń meningokokowych w Małopolsce na lata 2020 – 2027, w 2021 r.

Bezpieczni bo zaszczepieni

Lepiej zapobiegać niż leczyć. O powodzeniu w walce z meningokokami decydują godziny a czasem minuty, to tzw. „złota godzina sepsy” stąd tak istotna jest immunoprofilaktyka.

Rodzice często nie zdają sobie sprawy z tego jak groźne może być zakażenie meningokokami oraz że mogą zabezpieczyć swoje dzieci poprzez szczepienia.

Lek. Lucyna Dziadoń, pediatra, specjalistka chorób zakaźnych Ordynator Oddziału Obserwacyjno-Zakaźnego Dzieci, Specjalistyczny Szpital im. E. Szczeklika w Tarnowie, lider opinii w programie polityki zdrowotnej dot. profilaktyki zakażeń meningokokowych w Małopolsce na lata 2020 – 2027, w 2021 r.

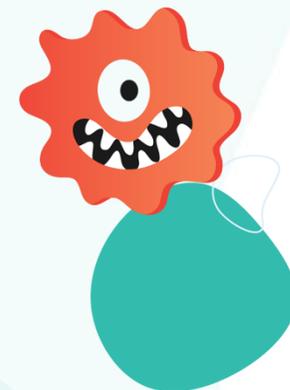

Bezpieczni bo zaszczepieni

Materiały edukacyjne

Więcej informacji na

www.profilaktykawmalopolsce.pl

Bezpieczni bo zaszczepieni

Materiał: Trzy rodzaje fact sheet'ów

1. Tematy fact sheet'ów: „Meningokoki – komu zagrażają?”, „Inwazyjna Choroba Meningokokowa (ICHM) – co to jest?”, „Profilaktyka zakażeń meningokokowych”,
2. Trzy, dwustronicowe fact sheety w formacie A4 w wersji do druku do pobrania ze strony www.profilaktykawmalopolsce.pl.

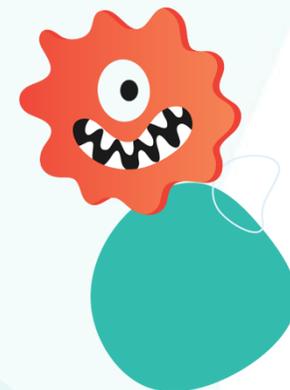
Odbiorcy:

- nastolatki,
- wychowawcy/ nauczyciele,
- rodzice/ opiekunowie,
- personel medyczny.

DO POBRANIA ZE STRONY

Więcej informacji na

www.profilaktykawmalopolsce.pl

Bezpieczni bo zaszczepieni

Materiał: Fact sheet dla dzieci

Założenia:

1. Wskazanie ryzykownych zachowań, czynników, które mogą doprowadzić do zakażenia meningokokowego.
2. Zmniejszenie lęku przed szczepieniem.
3. Dwustronicowa karta pracy w formacie A4 w wersji do druku do pobrania ze strony www.profilaktykawmalopolsce.pl.

Odbiorcy:

- dzieci w wieku 3 – 6 lat,
- rodzice/ opiekunowie,
- wychowawcy/ nauczyciele.

DO POBRANIA ZE STRONY

Więcej informacji na

www.profilaktykawmalopolsce.pl

Bezpieczni bo zaszczepieni

Materiał: Ulotka edukacyjna

Założenia:

1. Poinformowanie czym są meningokoki.
2. Wskazanie grup i czynników ryzyka.
3. Charakterystyka Inwazyjnej Choroby Meningokokowej (ICHM).
4. Zaprezentowanie informacji związanych z profilaktyką zakażeń meningokokowych.
5. Ośmiostronicowa, składana ulotka w wersji do druku do pobrania ze strony www.profilaktykawmalopolsce.pl.

Odbiorcy:

- rodzice/ opiekunowie,
- wychowawcy/ nauczyciele,
- personel medyczny,
- nastolatki.

SZPITAL DZIECIĘCY
ŚW. LUDWIKA W KRAKOWIE
INSTYTUCJA WOJEWÓDZTWA MAŁOPOLSKIEGO

Program polityki zdrowotnej dotyczący profilaktyki zakażeń meningokokowych w Małopolsce na lata 2020-2027, w 2021 roku

Bezpieczni bo zaszczepieni

**PROFILAKTYKA
ZAKAŻEŃ
MENINGOKOKOWYCH**

MAŁOPOLSKA

Szczepienia realizowane ze środków finansowych Województwa Małopolskiego

Dane epidemiologiczne

Według danych Krajowego Ośrodka ds. Diagnostyki Bakteryjnych Zakażeń Ośrodkowego Układu Nerwowego (KOROUN):

43%

w 2020 r. pandemia i związane z nią restrykcje spowodowały potwierdzenie znacznie niższej liczby przypadków ICHM w Polsce w ostatnim roku (w 2020 r. potwierdzono w KOROUN o 43% mniej zakażeń meningokokowych niż w 2018 r. i 41% mniej niż w 2019 r.).

99

w 2020 r. potwierdzono 99 przypadków ICHM, w 2019 r. – 167 przypadków,

0-11

w 2020 r. najwyższą zapadalność odnotowano w grupie wiekowej 0-11 miesięcy (5,72/100 000) oraz 12-23 miesiące (2,58/100 000). W 2019 r., w tych samych grupach wiekowych, odnotowano zapadalność odpowiednio na poziomie – 10,8/100 000 u dzieci 0-11 miesięcy oraz 6,45/100 000 u dzieci w wieku 12 – 23 miesiące,

57%

w Polsce, w 2020 r. za 57% zakażeń meningokokowych wśród dzieci poniżej 1 r.ż. odpowiadały meningokoki typu B. Ta sama serogrupa w 2019 r. odpowiadała za 75,6% zakażeń w tej samej grupie wiekowej,

W

obserwowany jest wzrost odsetka zakażeń wywołanych przez meningokoki serogrupy W.

Eksperti przestrzegają

Lek. Lucyna Dziadek

pediatra, specjalista chorób zakaźnych Dyryktor Oddziału Obserwacji i Zakaznego Dzieci, Specjalistyczny Szpital im. E. Ścieżki w Tarnowie. Idee opini w programie polityki zdrowotnej dot. profilaktyki zakażeń meningokokowych w Małopolsce na lata 2020 – 2027, w 2021 r.

Lepiej zapobiegać niż leczyć. O powrocie w walce z meningokokami decydują godziny a czasem minuty, to tzw. „złota godzina sepsy” stąd tak istotna jest immunoprofilaktyka. Rodzice często nie zdają sobie sprawy z tego jak groźne może być zakażenie meningokokami oraz że mogą zabezpieczyć swoje dzieci poprzez szczepienia.

DO POBRANIA ZE STRONY

Więcej informacji na

www.profilaktykawmalopolsce.pl

Bezpieczni bo zaszczepieni

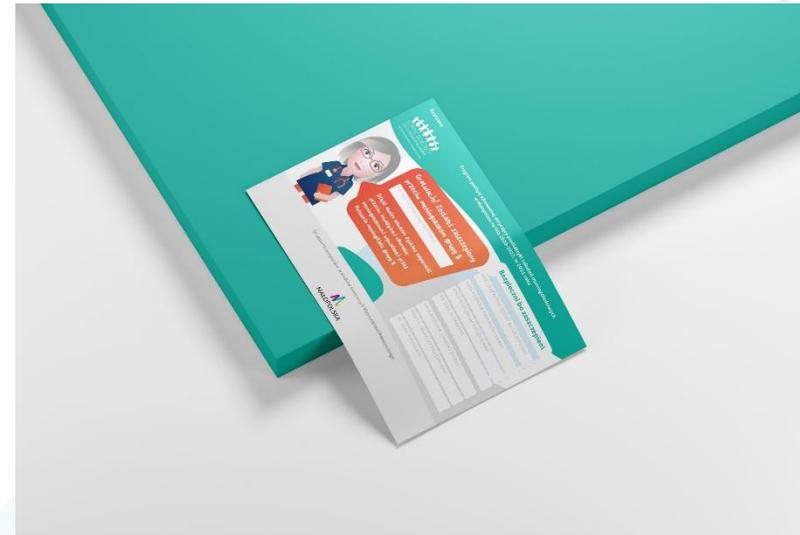
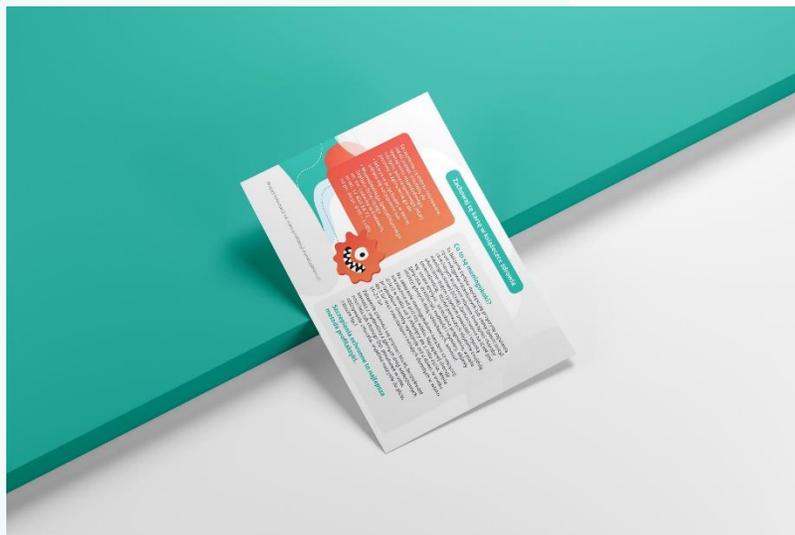
Materiał: Ulotka do książeczki zdrowia dziecka

Założenia:

1. Przekazanie ulotki z miejscem na wpisanie dat odbytych szczepień przeciwko meningokokom.
2. Przekazanie podstawowych informacji nt. zakażeń meningokokowych.
3. Dwustronna ulotka w formacie A6 w wersji do druku do pobrania ze strony www.profilaktykawmalopolsce.pl.

Odbiorcy:

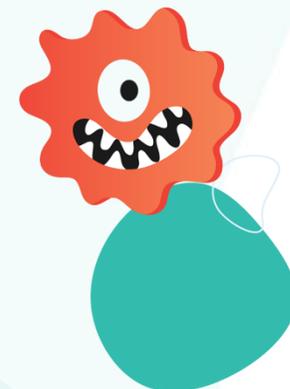
- rodzice/ opiekunowie,
- personel medyczny.

DO POBRANIA ZE STRONY

Więcej informacji na

www.profilaktykawmalopolsce.pl

Bezpieczni bo zaszczepieni

Materiał: Spot promujący profilaktykę zakażeń meningokokowych

Założenia:

1. Zwrócenie uwagi, że szczepienia są najskuteczniejszą formą profilaktyki zakażeń meningokokowych.
2. Spot trwający 1:13 min. do obejrzenia na stronie:
www.profilaktykawmalopolsce.pl

Odbiorcy:

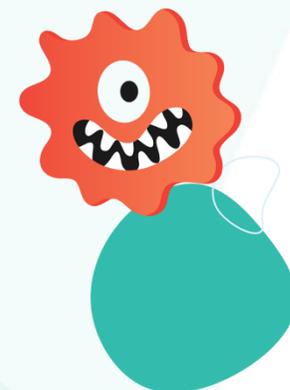
- rodzice/ opiekunowie,
- mieszkańcy Małopolski,
- zainteresowani tematem zakażeń meningokokowych.

DO OBEJRZENIA NA STRONIE

Więcej informacji na

www.profilaktykawmalopolsce.pl

Bezpieczni bo zaszczepieni

Materiał: Prezentacja

Założenia:

1. Przekazanie informacji dot, meningokoków, grup i czynników ryzyka, Inwazyjnej Choroby Meningokokowej (ICM) oraz profilaktyki.
2. Niniejsza prezentacja możliwa jest do pobrania ze strony:
www.profilaktykawmalopolsce.pl

Odbiorcy:

- wychowawcy/ nauczyciele,
- rodzice/ opiekunowie,
- nastolatki.

DO POBRANIA ZE STRONY

Więcej informacji na

www.profilaktykawmalopolsce.pl

Bezpieczni bo zaszczepieni

Pytania i odpowiedzi

Więcej informacji na

www.profilaktykawmalopolsce.pl

Bezpieczni bo zaszczepieni

Dziękuję za uwagę!

Więcej informacji na

www.profilaktykawmalopolsce.pl

Program polityki zdrowotnej dotyczący profilaktyki zakażeń meningokokowych
w Małopolsce na lata 2020-2027, w 2021 roku

Patroni medialni:

Gazeta Krakowska

RynekZdrowia.pl

Patronat honorowy:

Witold Kozłowski – Marszałek Województwa Małopolskiego

Szczepienia realizowane ze środków finansowych Województwa Małopolskiego

Bezpieczni bo zaszczepieni

www.profilaktykawmalopolsce.pl

Program polityki zdrowotnej dotyczący profilaktyki zakażeń meningokokowych
w Małopolsce na lata 2020-2027, w 2021 roku

Bezpieczni bo zaszczepieni

Więcej informacji na

www.profilaktykawmalopolsce.pl

